

Erica James

De bloemenjaren

Schrijfster van

Een huis vol vrienden en

De zomer aan het meer

ERICA JAMES

De bloemenjaren

De Fontein

Eerste druk april 2015

Oorspronkelijke titel *The Dandelion Years*

First published in Great Britain in 2015 by Orion Books, an imprint of
The Orion Publishing Group Ltd, London

Copyright © 2015 Erica James

The moral right of Erica James to be identified as the author of this work has
been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2015 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Ans van der Graaff

Omslagontwerp Wil Immink Design

Omslagillustratie © Anna Subbotina/Shutterstock

Opmaak binnenwerk V3-Services, Baarn

ISBN 978 90 261 3797 6

ISBN e-book 978 90 261 3798 3

NUR 302

www.uitgeverijdefontein.nl

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande
– overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch,
door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

1

Saskia was vandaag jarig.

Ze werd tweeëndertig en je kon gerust zeggen dat ze helemaal uit de pas liep met de meeste andere tweeëndertigjarigen. Je kon ook gerust zeggen dat dit deels een onvermijdelijk gevolg was van het feit dat ze nog steeds bij haar vader en haar twee opa's woonde. Hoewel een hoop mensen de situatie vreemd en verre van ideaal zouden vinden, voelde Saskia nooit de behoefte die te verdedigen of te rechtvaardigen. Bovendien was de gezinssamenstelling al zó lang hetzelfde dat ze zich moeilijk een ander leven kon voorstellen: het was gewoon zo.

Saskia zat op de kussens voor het raam van haar slaapkamer naar opa Oliver te kijken, die met een rieten mandje in zijn hand en een oude tuindersjas over zijn pyjama op zijn gemak door de koude tuin liep. Het was een vertrouwd aanblik. Afgezien van enkele weken in november toen hij in het ziekenhuis had gelegen om zijn door artrose aangetaste knie te laten vervangen, liep hij elke morgen naar het kippenhok om de eieren onder de kippen vandaan te halen. Weer in de keuken zette hij zijn buit op het aanrecht naast het Aga-fornuis, waarop opa Harvey begon te mopperen dat hij het mandje altijd in de weg zette. Zodra hij zijn klacht had geuit, pakte opa Harvey wat hij nodig had om het ontbijt klaar te maken. Ze begonnen de dag bij voorkeur met roerei of gepocheerde eieren op toast, al kozen Saskia en haar vader, die zich wat meer bewust waren van hun cholesterolgehalte, geregeld voor havermout of cornflakes. In de keuken zwaaide Harvey de scepter en Oliver was verantwoordelijk voor de tuin. Ze hadden allebei hun eigen plek waar ze de baas waren en ze hadden allebei hun ingesleten gewoontes.

Saskia bleef naar de lange, lichtelijk gebogen gestalte van haar zesentachtigjarige grootvader kijken, die rustig door de tuin terug naar het huis liep. Zijn adem vormde wolkjes in de koude februarilucht. Saskia kon zien dat het een van die magische, bitter koude

dagen zou worden, waarop de met rijk bedekte bodem onder je voeten hard was als staal en de laagstaande zon zwakjes scheen maar geen warmte gaf. De velden voorbij de tuin waren ook berijpt en uit de top van een van de nabije eikenbomen vloog een stel roeken luid krassend op.

Toen haar grootvader uit het zicht verdwenen was, wist ze dat hij veilig binnen was. Ze liep weg bij het raam en begon zich aan te kleden.

De dag mocht dan zijn begonnen als elke andere, toch was die anders, en niet alleen omdat het Saskia's verjaardag was. Het was ook de dag van het tragische ongeluk dat hun leven overhoop had gegooid en waardoor ze hier op Ashcombe waren beland. Tweeëntwintig jaar geleden waren haar moeder en beide oma's samen gaan winkelen, en nooit meer teruggekomen. Een vreselijk auto-ongeluk had abrupt een einde gemaakt aan hun leven.

Saskia was destijds tien, oud genoeg om door verdriet te worden overmand, maar niet oud genoeg om het trauma van een dergelijk verlies te kunnen verwerken. Het duurde weken voordat haar vader van huis kon gaan zonder dat zij hysterisch werd van angst, bang dat hij niet terug zou komen.

Harvey – de vader van haar moeder – was degene geweest die had geopperd dat het hen allemaal zou helpen als ze samen gingen wonen. Hij vond dat haar vader hier niet alleen voor zou moeten staan, dat ze er in feite geen van allen alleen voor zouden moeten staan. Binnen acht maanden hadden ze hun middelen bij elkaar gelegd en waren ze hierheen verhuisd.

Saskia was op het eerste gezicht verliefd geworden op Ashcombe. Het was het mooiste huis dat ze ooit had gezien; het had een grillige indeling, Suffolk-roze muren en stond aan de rand van het dorpje Melbury Green. De tuin van bijna een hectare grensde aan open velden, de rivier de Stour en een secundaire weg die door het licht golvende landschap van Suffolk kronkelde. Naar het westen voerde de weg naar Cambridge en in oostelijke richting lagen de stranden van Southwold en Aldeburgh.

Met het onberispelijk gedekte rieten dak en de sierlijke nok, de met klimrozen begroeide schuine roze muren en een boomgaard vol appel-, peren- en pruimenbomen, deed het huis denken aan

een sprookje. Vanaf de dag dat ze erin trokken, werd het hun toeluchtsoord, een betoverende en afgeschermd oase waarin het langzame herstel kon beginnen.

‘Daar ben je!’ begroette haar vader haar toen ze de keukendeur openduwde en werd verwelkomd door de warmte van het Aga-fornuis. ‘We wilden al opsporingstroepen sturen om je te zoeken. Hartelijk gefeliciteerd!’

‘Ja, lieve meid, van harte gefeliciteerd,’ viel opa Oliver hem bij. Hij pakte haar bij de arm en trok haar naar een kleine stapel cadeaus en kaarten die op haar gebruikelijke plek aan tafel lag.

‘Tweeëndertig,’ zei opa Harvey grinnikend, en hij kuste haar op de wang, ‘dat klinkt al echt volwassen.’

‘Ik vind het eerder zorgwekkend oud klinken,’ zei Saskia met een grimas.

‘Wat een onzin! Ga nou maar zitten, dan zullen we proberen aan al je verjaardagsgrillen en -wensen te voldoen. Wat kan ik als ontbijt voor je klaarmaken?’

‘Weet je wat, ik denk dat ik vandaag maar eens roerei riskeer.’

‘Goede keus, al zeg ik het zelf. Wil je daar toast bij? En misschien een paar plakjes bacon? Schiet eens op, Oliver, blijf daar niet staan, schenk dat meisje een kop thee in!’

‘Oké, oké,’ zei Oliver, en hij rolde met zijn ogen. ‘Je hoeft niet zo op me te vitten.’

Saskia glimlachte vol genegenheid naar de twee die, nog in hun pyjama en ochtendjas, al kibbelend druk in de weer waren in wat zij hun Laurel en Hardy-routine noemde. Ze wist dat ze overdreven vrolijk deden vanwege haar verjaardag, in de hoop dat het haar zou afleiden van de onvermijdelijke schaduw die over de dag lag. Ondanks hun eigen verlies – hun echtgenotes en een dochter – hadden ze altijd hun uiterste best gedaan om ervoor te zorgen dat haar verjaardag niet werd ondergedompeld in het verdriet van hun collectieve gemis. Maar in werkelijkheid was het onontkoombaar dat haar verjaardag hen dwong terug te kijken.

Saskia besepte door het verstrijken van weer een jaar dat de toekomst een grotere bron van zorg voor haar was dan het verleden. Haar grootvaders verkeerden nog in redelijk goede gezondheid,

maar werden er niet jonger op en het idee hen op een dag kwijt te raken bracht een onmetelijke triestheid teweeg. Ze keek naar haar vader en zag aan zijn gezicht dat hij wist waar ze aan dacht. Dat wist hij meestal.

Toen ze voor haar vwo-examen studeerde, had ze op een zaterdagmiddag – toen ze in de antiquarische boekhandel van haar familie aan het werk was – verkondigd dat ze er geen behoefte aan had naar de universiteit te gaan. ‘Drie jaar van zinloze studie zou me vreselijk vervelen,’ had ze gezegd.

‘Wat ben je dan van plan te gaan doen?’ had haar vader gevraagd, nauwelijks opkijkend van de catalogus waaraan hij zat te werken.

‘Hier bij jou werken, natuurlijk,’ had ze geantwoord, ‘en wanneer ik daar niet mee bezig ben, ga ik leren boeken te restaureren, zodat je niet meer de exorbitante bedragen hoeft te betalen die Franklin Reed je daarvoor rekent.’

Hij had haar aangekeken en gevraagd: ‘Hoelang zit je al op dat plannetje te broeden?’

‘Lang genoeg om zeker te weten dat het is wat ik wil. Alsjeblieft, pap, dwing me niet naar de universiteit te gaan, want ik zal me er verschrikkelijk slecht op mijn gemak voelen en er bovendien niet bij horen. En het zou vreselijk zonde zijn van het geld.’

Achteraf gezien was het voor haar vader niet zo moeilijk te raden geweest waar ze werkelijk over inzat. Erbij horen had voor haar immers nooit prioriteit gehad, niet sinds het ongeluk dat haar de helft van haar familie had ontnomen.

De acute schrik van wat er die winterdag was gebeurd toen een chauffeur achter het stuur van zijn vrachtwagen in slaap was gevallen en frontaal op haar moeders auto was gebotst, had haar doodsbang gemaakt om naar school te gaan. Ze was plotseling als aan de grond genageld geweest door angst en de irrationele overtuiging dat wat er nog over was van haar familie iets verschrikkelijks zou overkomen wanneer zij op school was. Ze was immers ook op school geweest toen het noodlot de eerste keer had toegeslagen. Om te zorgen dat ze toch onderricht kreeg, hadden haar grootvaders het op zich genomen haar thuis les te geven. Ze hadden echter wel gezegd dat ze niet voldoende in huis hadden om haar op te leiden voor haar vwo-diploma, dus had ze er met tegenzin in

toegestemd het examenjaar op de plaatselijke middelbare school te volgen. Ze had het beter naar haar zin gehad dan ze had verwacht, maar had tegelijk geaccepteerd dat ze er op sociaal vlak niet echt bij hoorde; ze was te eenzellig en introvert om aansluiting te vinden bij de andere leerlingen.

‘Dit heeft dus niets te maken met eventuele twijfels over hoe je opa’s en ik ons zonder jou moeten redden?’ had Ralph gevraagd toen ze hem vertelde dat ze boekrestaurateur wilde worden. Hij was meteen tot de kern van de zaak doorgedrongen en had precies geweten wat er in haar omging. Natuurlijk had ze ontkend.

Tijdens de dagen daarna had hij er bij haar op aangedrongen er nog eens over na te denken. Hij had gezegd dat ze niet de fout moest begaan via Oliver, Harvey en hem te leven, of erger nog, haar toekomst op te geven omwille van hen. ‘Je moet jezelf zijn en je eigen leven leiden,’ had hij gezegd. ‘We zouden het onszelf nooit vergeven als je door ons de kans misloopt ten volle van het leven te genieten.’ Om zijn punt extra kracht bij te zetten, sloot hij af met: ‘Jij bent niet verantwoordelijk voor ons, Saskia. Dat zou je moeder niet hebben gewild of van je hebben verwacht.’

Ze had er echter geen moment meer over na hoeven denken. Zonder te vertellen dat ze het ondenkbaar vond haar familie in de steek te laten nadat die er alles aan had gedaan om haar een liefdevolle en stabiele jeugd te bieden, had ze haar kleine kringetje vriendinnen uitgezwaaid toen die dat najaar naar de universiteit vertrokken. Ze vond het leuk af en toe van hen te horen hoe het ging, maar benijdde hen niet en had geen spijt van haar keus om thuis te blijven. Ze was precies waar ze wilde zijn en deed wat ze wilde doen. Ze hoorde op Ashcombe thuis en wilde gewoon boeken restaureren.

Net als haar vader was Saskia dol op oude en zeldzame boeken. Ze vond het heerlijk er een vast te houden en de mufte oude geur in te ademen, het verleden te voelen via haar vingertoppen en zich in het leven van het boek te verplaatsen. Hoeveel mensen vóór haar hadden de bladzijden omgeslagen en waren helemaal opgegaan in het wonder van de woorden en afbeeldingen in het boek? Wat voor leven hadden ze geleid? Welk geluk hadden ze ervaren, of welk verdriet?

Ze gaf meestal de voorkeur aan het gezelschap van een kamer vol boeken boven dat van een kamer vol mensen. Boeken waren zwijgende en constante metgezellen die alleen maar troost brachten. Maar bovenal hield ze van het gezelschap van een boek dat ze aan het restaureren was en liefdevol nieuw leven inblies. En niemand hoefde haar te vertellen dat haar keuze om die roeping te volgen een soort metafoor was, omdat ze niet in staat was haar moeder en oma's weer tot leven te wekken.

Dat had haar ex-vriend haar voor de voeten geworpen toen hij begin vorige maand op een avond onverwachts was langsgesproken om haar zijn goede nieuws te vertellen: hij had promotie gehad. 'Vijftien andere kandidaten en ze hebben mij gekozen!' had hij trots gezegd. 'Is dat geen fantastisch begin van het nieuwe jaar?'

Ze was oprecht blij voor hem geweest, maar toen Philip daarna had verteld dat de nieuwe baan overplaatsing inhield van het kantoor in Ipswich naar de vestiging van het softwarebedrijf in Newcastle, en dat hij wilde dat ze met hem meeging om daar een huisje te zoeken en te gaan samenwonen, had het gesprek een heel andere wending genomen.

Verbijsterd dat hij dit allemaal had gepland zonder haar er ook maar iets over te vertellen had ze gezegd: 'Maar Philip, Newcastle ligt hier honderden kilometers vandaan en je weet dat ik mijn familie niet in de steek kan laten. Ik kan niet zo ver bij hen vandaan gaan wonen. Het spijt me, maar daar komt niets van in.'

'Je zou er op z'n minst over na kunnen denken,' had hij vol zichtbare teleurstelling gezegd. 'Ik dacht dat je blij zou zijn. Ik dacht dat je het als een manier zou zien om te ontsnappen.'

'*Ontsnappen?*' had ze stomverbaasd gereageerd. 'Hoezo zou ik moeten ontsnappen?'

'Ontsnappen is misschien niet het juiste woord,' had hij gezegd, terwijl hij plotseling haar blik ontweek en haar werkplaats rondkeek. 'Ik bedoelde gewoon dat dit jou... ons... de kans zou bieden echt samen te zijn.'

Ze was zich ervan bewust dat ze zijn verrassing, zijn moment van glorie zelfs, grondig had verpest en deed haar best daar iets van goed te maken. 'Ik ben heel blij voor je, Philip, maar dit komt voor mij volstrekt onverwacht.' Terwijl ze het zei, bedacht ze echter dat

hij gedurende de acht maanden dat ze nu iets met elkaar hadden, toch zeker wel had kunnen zien wat het leven op Ashcombe voor haar betekende.

‘Je weet hoe het is,’ suste ze, zich afvragend of een relatie-opafstand misschien niet beter zou zijn; die bood de voordelen van een vriendje, zonder dat ze haar leven zou hoeven omgooien. ‘Ik kan niet op stel en sprong alles laten vallen,’ had ze uitgelegd. ‘Ik wil pap niet in de steek laten terwijl Oliver en Harvey waarschijnlijk hulpbe... Nou ja, je begrijpt het vast wel.’

Dat was te veel geweest voor Philip. ‘Je verrekte familie!’ had hij gesnauwd. ‘Je denkt altijd alleen maar aan hen! Ik dacht dat we...’ Hij zweeg abrupt en perste zijn lippen tot een lelijke harde streep op elkaar.

‘Wat dacht je?’ had ze, plotseling boos, gevraagd. *Verrekte familie*. Dacht hij zo over pap en haar grootvaders? Terwijl ze hem altijd zo goed hadden behandeld? Hoe durfde hij!

‘Ik dacht dat we een stel waren,’ had hij gemelijk gezegd. ‘Een stel dat dingen samen deed, dat samen plannen maakte.’

‘Is dat wat je deed toen je je beschikbaar stelde voor een baan in Newcastle?’ beet ze hem toe. Haar geduld was verdwenen. ‘Of dacht je dat je het me zomaar als een voldongen feit kon presenteren en dat ik gewoon achter je aan zou sjokken?’

‘Ik dacht dat je zou accepteren dat het tijd is om volwassen te worden, het huis uit te gaan en een eigen leven te gaan leiden. Je bent eenendertig, Saskia, geen eenentwintig!’

Tweeëndertig sinds vandaag, dacht Saskia verdrietig toen ze zich herinnerde hoe kinderachtig Philip nog meer van zijn boze teleurstelling had geuit alvorens haar werkplaats uit te stormen. Hij had de deur zo hard achter zich dicht geslagen dat die weer open sprong, waardoor ze precies had kunnen zien hoe hij over het pad naar zijn auto stampte en vervolgens met luid brullende motor wegreed. Als aan de grond genageld, bedenkend hoe snel het leven kon veranderen, had ze hem nagekeken terwijl de koude lucht om haar voeten wervelde.

Ze had hem sindsdien niet meer gesproken. Ze nam aan dat hij inmiddels ofwel druk bezig was zijn nieuwe leven in Newcastle te plannen of er al volop van genoot. Eerlijk gezegd betwijfelde ze

toch al of hun relatie veel toekomst had. Er waren zorgwekkende tekenen geweest dat hij niet kon accepteren dat er bepaalde voorwaarden aan haar verbonden waren. Voorwaarden die evengoed in stenen tafelen gehouwen en door Mozes zelf de berg af gedragen hadden kunnen zijn.

‘Toe, Saskia, waarom maak je je kaarten niet open?’

Haar vaders stem doorbrak haar gedachtegang en bracht haar terug naar de keuken en degenen die haar het allerdierbaarst waren.

Ze keek naar haar vader op en zag dat hij haar met zo’n typische intuïtieve glimlach zat te bekijken. Ze beantwoordde zijn glimlach en die van haar grootvaders, die zo graag wilden dat ze van haar verjaardag genoot.

2

Later die dag stond Ralph op het postkantoor in de rij en tuurde hij door het raam naar het passerende verkeer. Autolampen gloeiden op in het afnemende licht van de namiddag, en mensen met jassen, handschoenen, mutsen en dassen aan haastten zich door de kou.

Als hij een stap naar rechts deed en zijn nek uitstreekte, kon hij de kerk en Grangers Handel in Zeldzame en Antiquarische Boeken aan de overkant van de straat zien. Toen hij naar het drie verdiepingen tellende gebouw keek, bedacht hij dat hij wanneer het voorjaar aanbrak, echt Will Swinton eens moest laten komen om de voorgevel van de winkel te schilderen. Hij mocht dat niet laten versloffen, zeker niet omdat het dorp een gerenommeerde reputatie op te houden had. Chelstead was niet alleen een van de kleinste en mooiste dorpen van Suffolk, maar stond ook vaak op de lijst van aantrekkelijkste plaatsen in het graafschap om te wonen. Het dorp stond van oudsher bekend om zijn wolhandel, was gelegen aan de zuidelijke oever van de rivier de Stour en trok een gestage stroom toeristen aan. Het had pittoreske, met tempera geschilderde vakwerkgebouwen en een indrukwekkende middeleeuwse kerk, die zich weliswaar niet kon meten met de kerken van Long Melford of Lavenham, maar volmaakt in overeenstemming was met het formaat en karakter van het dorp.

De vrouw vooraan in de rij was klaar en stapte opzij en met nog drie klanten voor hem schuifelde Ralph naar voren. Hij verplaatste de jiffybag die hij vasthield van zijn rechter- naar zijn linkerhand. De envelop bevatte een eerste druk van G.K. Chestertons *Father Brown, Selected Stories*, die hij naar een van zijn vaste internetklanten ging versturen. Het internet had de aard van zijn bedrijf veranderd en was goed voor een behoorlijk percentage van wat hij verkocht. Er zou een tijd komen dat hij het misschien zonder het winkelpand kon stellen, maar nu nog niet. Voorlopig had hij door zijn gunstige locatie in de winkelstraat heel wat aanloop van zowel

dorpelingen als toeristen en omdat het pand zijn eigendom was, hoefde hij niet bang te zijn dat de huur flink omhoog zou worden geschroefd door een hebzuchtige eigenaar, zoals je tegenwoordig maar al te vaak zag gebeuren.

De man direct voor hem had besloten de tijd te verdrijven door een onaangenaam luid gesprek te voeren via zijn mobiele telefoon. Ralph deed zijn best niet te luisteren, maar het was onmogelijk om niet te worden meegezogen in het eenzijdige gesprek over een bespreking op een hoofdkantoor in Colchester waar kennelijk niemand zin in had. Het was bizar, zo ongeremd als mensen konden zijn met een mobieltje tegen hun oor.

De klok aan de muur achter de balie vertelde Ralph dat hij hier tot dusver veertien minuten werd gegijzeld en hij zag de trillende secondewijzer onvermurwbaar de wijzerplaat rondgaan. Had het postkantoor die klok expres opgehangen om de klanten te tergen?

Zoals iedereen die wel iets beters te doen had, had Ralph een hekel aan wachten, maar op de dagen dat Pat, sinds jaren zijn parttimemedewerkster, niet kwam, had hij geen andere keus dan een briefje met *Ben over tien minuten terug* op de winkeldeur te hangen, in de rij te gaan staan en geduldig op zijn beurt te wachten. Oliver en Harvey hielpen voorheen regelmatig en deden dat nu en dan nog steeds graag, net als Saskia wanneer ze er tijd voor had.

Hij schuifelde wat met zijn voeten om iets te doen te hebben en dacht aan Saskia toen die vanmorgen haar verjaardagscadeautjes uitpakte. Hij was blij en opgelucht geweest dat ze het blauwgrijze kasjmieren vest dat hij voor haar had gekocht zo mooi vond. Hij had het een paar weken geleden in de etalage van een nieuwe kledingzaak in Long Melford zien hangen en daarbij was hem opgevallen dat de kleur zo op die van haar ogen leek. Ze had dezelfde kleur ogen als haar moeder, maar terwijl Evies ogen vaak hadden gesprankeld van humor en schalksheid was er in die van Saskia vaak een ernst te zien die helemaal niet bij haar leeftijd paste. Dat verschil daargelaten was ze zeer beslist haar moeders dochter. Ze had dezelfde brede jukbeenderen, dezelfde kin die ze uitdagend naar voren kon steken om hem in niet mis te verstane termen

duidelijk te maken dat hij haar met rust moest laten, en dezelfde donkere haren die krulden als ze vochtig waren. Ze was iets langer dan haar moeder was geweest, maar had dezelfde lange benen en slanke bouw en leek nooit een gram aan te komen.

Altijd als hij aan de gelijkenis dacht, deed het hem verdriet dat Evie haar dochter niet als volwassen vrouw had meegemaakt.

Meteen zag hij zijn vrouw voor zich die een vermanende vinger naar hem opstak. ‘Ralph,’ stelde hij zich voor dat ze zei, ‘hou daarmee op! Je moet geen spijt hebben of in het verleden leven omdat dat een veilige optie is. Zo was je vroeger nooit. Je nam altijd het heft in handen en ondernam actie!’

Of het nu de strenge stem van Evie was die hem de mantel uitveegde of gewoon de stem van zijn onderbewustzijn, hij wist dat de kritiek terecht was. Het simpele feit was echter dat hij niet meer de man was die hij ooit was geweest. Het mocht dan een cliché zijn, maar toen Evie stierf, stierf er ook een deel van hem.

Ze hadden elkaar ontmoet op een feestje, een feestje in Londen in de flat onder de zijne in Wandsworth. Evie was destijds verloofd geweest met een kerel die Magnus heette, maar voordat dit Ralph ter ore kwam, en nadat hij zich aan haar had voorgesteld als de bovenbuurman van hun gastheer, had hij gedacht dat hij min of meer gebakken zat toen hij haar aan het lachen had gemaakt met een verhaal over een of andere rampzalige blunder die hij op zijn werk had begaan. Toen hij haar echter had gevraagd of ze het aan zou durven een keer een avondje met hem uit te gaan, had ze gezegd dat Magnus, haar verloofde, dat waarschijnlijk niet zo leuk zou vinden. Ze had naar de andere kant van de kamer gewezen, waar genoemde verloofde stond te praten met een drietal mannen die gekleed waren alsof ze recht van kantoor kwamen.

‘Wat is er dan mis met je verloofde?’ had Ralph een paar minuten later gevraagd, nadat ze hem wat meer had verteld over de man die zojuist zijn avond had verpest.

‘Hoe bedoel je, wat is er mis met hem?’ vroeg ze fronsend en met vooruitgestoken kin.

‘Je vertelt me net dat jullie al twee jaar samen zijn,’ antwoordde hij, ‘en jullie zijn dan wel verloofd, maar hebben nog steeds geen datum geprikt.’

De frons werd dieper. ‘En daar maak jij uit op dat er iets aan de hand is? Wat dacht je van de oude wijsheid: haastig getrouwd, lang berouwd?’

‘Als hij echt van je hield, zou hij je allang mee naar het altaar hebben genomen, dan zou hij je snel hebben weggegrist voordat een betere man zijn kans greep.’ Toen wees hij naar de ring aan haar vinger. ‘Hij zou je ook een fatsoenlijke ring hebben gegeven en je niet hebben afgescheept met eentje uit een kauwgomautomaat.’

Ze sperde haar ogen open. ‘Zo! Jij hebt wel lef, is het niet?’

‘Ik mag graag denken van wel, ja. En jij? Of ben jij het type dat genoeg neemt met tweede keus omdat je niet de moed hebt iets beters te verwachten? En als ik het zo eens bekijk, verdien je absoluut iets beters.’

Ze keek hem aan, haar gezicht rood van woede. ‘Ik zal je vertellen wat voor type ik ben. Ik ben van het soort dat geen woorden verspilt aan een eikel als jij. Geniet maar lekker van je leven. En veel succes met de zoektocht naar iemand die gek genoeg is om jou en je kolossale ego te accepteren. Misschien slaagt ze erin je wat manieren bij te brengen!’

Hij moest toegeven dat die beschrijving van hem volkomen terecht was; hij had zich inderdaad als een egoïstische eikel gedragen. Hij wist ook niet goed wat hem bezielde had. Jaloezie misschien? De behoefte indruk op haar te maken? Het verlangen haar grenzeloos te fascineren? Wat het ook was, het was een nieuwe ervaring voor hem, waarover hij zich nog steeds verbaasde toen zij al lang met haar verloofde was vertrokken.

Een week later hoorde hij van zijn benedenbuurman, de gastheer van het feestje, dat zijn oude schoolvriend Magnus door zijn vriendin aan de kant was gezet. Dat stelde Ralph voor een dilemma: hoe kon hij zonder ongevoelig over te komen zijn buurman zo veel mogelijk informatie ontfutselen zodat hij contact kon opnemen met Evie?

Uiteindelijk was dat niet nodig, want zij nam contact op met hém. Toen hij op een avond terugkwam van zijn werk, zat ze ineengedoken op het trapje bij de voordeur. Het was hartje winter en ze leek half doodgevroren.

‘Je had gelijk wat Magnus betreft,’ zei ze. ‘Ik ben bij hem weg.’

‘Het spijt me,’ zei hij, en hij ging naast haar zitten.

Ze keek hem aan. ‘Meen je dat?’

‘Nee, niet echt. Je was te goed voor hem. En je bent zonder twijfel ook te goed voor mij, maar ik zou graag de kans krijgen om te zien of ik mezelf naar een hoger niveau kan tillen.’

Ze glimlachte. ‘Ik geloof niet dat iemand ooit hetzelfde effect op me heeft gehad als jij.’

‘Je bedoelt dat niemand eerder je zo heeft geïrriteerd? Het spijt me dat ik zo’n pedante kwast was die wel wat manieren mocht leren.’

‘Nee, ik bedoelde iemand die me hetzelfde gevoel geeft als jij. Ik denk sinds die avond voortdurend aan je.’

‘Dat geldt ook voor mij; ik heb aan niets anders gedacht dan de vraag hoe ik contact met je zou kunnen opnemen.’ Hij trok zijn handschoenen uit en stak haar zijn hand toe. ‘Als we eens opnieuw beginnen en doen alsof we elkaar voor het eerst ontmoeten?’

Haar glimlach werd breder en ze trok haar wollen want uit. ‘Evie Milner, aangenaam kennis te maken.’

Hij sloeg zijn warme hand om haar tengere, koude vingers. ‘Ralph Granger,’ zei hij en hij had het gevoel of hij van een klif sprong, recht het luchtledige in. ‘Ik vind het bijzonder aangenaam kennis met je te maken. Maar laten we naar binnen gaan voordat je sterft van de kou. Dan kun je opwarmen en me alles over jezelf vertellen.’

‘Nee,’ zei ze, ‘laten we gaan wandelen. Het kan me niet schelen waarheen.’

Zo was het altijd met Evie. Ze wist altijd een betere manier om iets te doen. Hand in hand liepen ze door de donkere straten, zich nauwelijks bewust van hun omgeving.

Hij ontdekte dat ze van dezelfde leeftijd was als hij; ze scheelden zelfs maar een week. ‘Ik heb nooit eerder een styliste ontmoet,’ zei hij toen ze hem vertelde wat voor werk ze deed. ‘Wat doen die precies?’

‘Het komt er in feite op neer dat ik mensen help zich zo goed mogelijk te presenteren.’

‘Kun je dat bij mij ook doen?’ had hij gevraagd.

Ze was iets van hem af gaan staan, had haar hoofd schuin gehouden en haar lippen op elkaar geperst terwijl ze hem langzaam en alarmerend kritisch van top tot teen bestudeerde. Ze keek naar het nieuwe pak waarop hij zichzelf vorige week had getrakteerd

en dat hem, zo dacht hij ijdel, als accountant in de Londense City een air van volwassenheid en plechtstatigheid verleende, net als de wollen overjas die zijn ouders vorig jaar met kerst voor hem hadden gekocht. ‘Hmmm.... ik geloof dat ik je leuk vind zoals je bent,’ zei ze tot slot.

‘Echt waar?’

‘Verbaast dat je?’

‘Ik heb de ervaring dat meisjes altijd iets willen veranderen aan een man.’

‘Dan heb je je met het verkeerde type meisjes opgehouden.’

Haar werk als styliste bleek veel gespecialiseerder en ingewikkelder dan ze het had doen voorkomen en dat maakte hem extra bewust van zijn uiterlijk wanneer ze bij elkaar waren. Haar cliënten waren geen vrouwen van middelbare leeftijd die een make-over nodig hadden, zoals hij had gedacht. Er waren onder anderen een aankomend popster en een televisiepresentator bij. Haar grote liefde was het ontwerpen van kleding, maar meestal verzorgde ze de kleding voor fotoshoots voor tijdschriften en televisieoptredens.

Vijf maanden na hun kennismaking besteedde hij al zijn spaargeld aan de grootste diamant die hij zich kon veroorloven. Evie was woedend dat hij zo veel geld had uitgegeven. ‘Je probeert toch zeker niets te bewijzen, of wel?’ had ze gevraagd.

‘Alleen hoeveel ik van je hou,’ had hij geantwoord terwijl hij de ring aan haar vinger schoof.

Ze trouwden drie maanden later – een week voor het huwelijk van prins Charles en Lady Diana – en anders dan bij de ceremonie die in St Paul’s Cathedral plaatsvond, stapten zij zonder veel drukte of gedoe en in het bijzijn van hun naaste familie en een paar goede vrienden in het huwelijksbootje in de kerk waar Evie als baby was gedoopt. Een jaar later stonden ze weer in dezelfde kerk, deze keer bij de doopvont om Saskia te laten dopen.

Hij kon tot de dag van vandaag niet precies uitleggen waardoor hij verliefd was geworden op Evie. Misschien de intense blik waarmee ze naar hem keek. Of het feit dat haar lichaam zo precies tegen het zijne aan paste, of ze nou onderuitgezakt op de bank zaten of in bed lagen. Wat de reden ook was, het gevolg was geweest dat hij intens van Evie was gaan houden en wist dat hij door een ongeloof-

lijke speling van het lot de ene persoon op aarde had gevonden met wie hij was voorbestemd samen te zijn.

Dat was dus de man die hij ooit was geweest: iemand die wist wat hij wilde en er helemaal voor ging. Als Evie die avond niet voor de deur had zitten wachten, zou hij haar gevonden hebben, al had hij er heel Londen voor moeten afstropen.

Nu was hij bijna zestig, een man die een groot deel van zijn leven de weg van de minste weerstand had gevolgd, die vaak capituleerde en op het postkantoor geduldig in de rij op zijn beurt wachtte.

Eindelijk kwam er een eind aan het wachten en stond hij vooraan in de rij, waar hij enkele vriendelijke woorden wisselde met de vrouw achter de balie, die er pas een paar weken werkte en continu een rode neus leek te hebben. Toen hij zijn pakketje veilig aan de Royal Mail had overgedragen, haastte hij zich naar buiten.

Het mobieltje in zijn zak begon te rinkelen toen hij zijn winkel binnen stapte.

‘Hallo, Gil,’ zei hij terwijl hij de deur dichtdeed en het briefje weghaalde dat hij had opgehangen. ‘Wat kan ik voor je doen?’

‘Het is eerder een kwestie van wat ik voor jou kan doen, beste kerel. Ik heb weer een lading boeken die je misschien eens wilt bekijken.’

Ralph schudde zijn jas uit. Het werk van Gilbert Ross bestond uit het ontruimen van huizen en hij bood Ralph vaak de eerste keus als hij daarbij boeken tegenkwam. ‘Je bedoelt dat je een hele lading boeken hebt waar je je geen raad mee weet,’ zei hij.

‘Doe nou niet zo, Ralph. Ik ben de afgelopen jaren goed voor je geweest en dat heeft een paar keer heel leuke bedragen voor je in het laatje gebracht.’

Dat was waar en op zijn beurt had Ralph Gil altijd een deel gegeven van alles wat echt van waarde bleek te zijn. ‘Het punt is dat ik nogal gebrek aan ruimte heb,’ zei hij. Ook dat was waar. Hij liep ver achter met het uitzoeken van Gils laatste leveringen, en tot Saskia’s ongenoegen had hij na een gebarsten leiding waardoor de kelder blank was komen staan, wat boeken in haar werkplaats moeten opslaan. ‘Wat boeken’ was in feite veel te zacht uitgedrukt. Er stonden zo’n twintig dozen boeken te wachten om te worden uitgezocht.

‘Weet je wat jij nodig hebt,’ zei Gil, ‘een opslagplaats.’

‘Nee, die kan ik missen als kiespijn,’ zei Ralph.

‘Wat is nou je antwoord, ja of nee?’

Zoals gewoonlijk kon Ralph geen nee zeggen, niet als er een kans bestond dat zich tussen het doorsneespul net dat ene moeilijk te vinden zeldzame boek zat dat Ralphs hart sneller deed kloppen dan zijn werk als accountant ooit had gedaan. Hij geloofde oprecht in de theorie dat bijzondere boeken vaker wel dan niet hun weg naar de ware boekenliefhebber vonden.

Het openen van een antiquarische boekhandel was als tiener al een geheime wens van hem geweest, maar het had natuurlijk niet echt als optie op de beroepskeuzelijst op school gestaan. Evie was de eerste die hij over die lang gekoesterde ambitie vertelde, en ze had hem gezegd dat hij het gewoon moest doen. ‘Wat, mijn baan opgeven? Zomaar?’ had hij geschokt gereageerd.

‘Waarom niet?’ had ze gezegd.

‘Geld, bijvoorbeeld. En stabiliteit. En een goed pensioen. En –’

‘Allemaal smoesjes die je ervan weerhouden iets spannends en opwindends te doen.’

‘Zou het zo opwindend zijn als we niet genoeg geld hadden om eten te kopen?’

‘Tss. Doe niet zo irritant kleinburgerlijk. En mocht het je ontschoten zijn, ik verdien een heel aardig inkomen. Kom op, waar is die verwaande kerel gebleven die mij ervan beschuldigde genoeg te nemen met een tweede keus?’

Ze had hem er bijna van overtuigd dat hij het moest doen toen ze ontdekte dat ze zwanger was. Ze hadden uiteindelijk wel kinderen gewild, maar niet al zo snel. De onverwachte zwangerschap bracht onvermijdelijk de accountant in hem naar boven, die hem eraan herinnerde dat geld, stabiliteit en een goed pensioen nu alleen maar nog belangrijker waren. Opgetogen maar ook ongerust over het feit dat ze ouders werden, gooiden ze alle plannen voor het nieuwe leven dat ze voor ogen hadden overboord.

Zijn liefde voor boeken – met name oude boeken – kwam van de ouders van zijn moeder, die in de Cotswolds hadden gewoond en precies het soort zaak hadden dat Ralph ook wilde. De winkel was voor hem een tweede thuis geweest en hij vond het heerlijk

tijdens de schoolvakanties bij zijn grootouders te logeren, waar hij in de haast chaotisch volle kasten met boeken mocht neuzen. Door middel van die stoffige oude boeken reisde hij de hele wereld over en stopte hij zijn hoofd vol dromen en avonturen. Hij ging met ontdekkingsreizigers mee naar Egypte, op zoek naar de graftombes en piramides; hij woonde bij opstandelingen in Rusland; vocht tijdens de Trojaanse oorlog tegen de Grieken, en dat allemaal zonder van de comfortabele stoel in de hoek van de winkel af te komen. Maar toen gingen zijn grootouders met pensioen en verkochten ze de winkel om in Devon aan zee te gaan wonen.

De winkel mocht er dan niet meer zijn, zijn liefde voor oude boeken en alles wat daarbij hoorde, had zich wel in zijn systeem genesteld, tot hij zijn verlangen niet langer kon negeren.

Evies dood had hem veel geleerd, voornamelijk dat hij nooit meer zou kunnen liefhebben zoals hij haar had liefgehad, maar ook dat hij onder ogen moest zien dat zijn werk op een groot accountantskantoor in de City hem nooit bevrediging zou schenken. Het betekende financiële zekerheid voor hem en zijn dochter, dat wel, maar door de lange dagen die er van hem verwacht werden zou hij Saskia nauwelijks zien; hij zou haar aan de zorgen van een kindermisje moeten toevertrouwen. Toen had Harvey voorgesteld dat ze gezamenlijk een huis zouden kopen dat groot genoeg was voor hen allemaal, zodat ze het zonder kindermisje konden stellen. Het opende hun de ogen voor een radicale verandering van leefwijze en na zorgvuldige overwegingen besloten ze dat ze in Suffolk meer waar voor hun geld zouden krijgen. Het was ook het enige graafschap waarover ze het alle drie eens konden worden. Dus verhuisde Oliver vanuit Bishop's Stortford naar Suffolk en Harvey en Ralph deden hetzelfde vanuit Chelmsford en Londen. Diepbedroefde mensen die wanhopig behoefte hadden aan steun en een nieuw begin.

Een uur later had Ralph afgesloten en was hij op weg naar huis. Hij kwam in het donker op Ashcombe aan en zag nog licht branden in Saskia's werkplaats. Dat was oorspronkelijk een bouwvallige verzameling bijgebouwtjes geweest die hij had verbouwd tot een grote lichte ruimte waar Saskia kon werken.

Hij respecteerde dat het haar privédomein was, klopte aan en wachtte tot hij toestemming kreeg om binnen te komen. Hij hoorde vaag een reactie en duwde de klink omlaag.

‘Pap komt net binnenlopen,’ zei Saskia tegen het beeldscherm van haar laptop, en ze wenkte hem dichterbij. ‘Wil je hem spreken?’

‘Ja hoor, jarig jetje, geef hem maar even.’

Hij hoefde niet te vragen met wie Saskia zat te praten: de stem van Ralphs zus was zo herkenbaar en luid dat die ook zonder hulp van Skype of FaceTime tot hier te horen was, helemaal vanuit Calgary in Canada waar haar man Bob en zij al bijna dertig jaar woonden.

‘Hoi, Jo,’ zei hij, ‘hoe is het daar?’

‘Onze billen vriezen eraf, er ligt een meter sneeuw en we drinken antivries om warm te blijven. Hoe denk je dat het met me is?’

Ralph lachte. Nog steeds dezelfde Jo. Wat er ook gebeurde, ze zou niet veranderen. Dat en het feit dat ze, ook al woonde ze duizenden kilometers ver weg, toch nooit haar familie vergat, was de reden dat hij zo van haar hield.

Lees verder in *De bloemenjaren*.